

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

ערר 1826-21

ערר 2152-21

לפני כבוד חברי הוועדה:

ערן עסיס, עו"ד - יו"ר

צבי פרלמוטר, רו"ח - חבר

ג'2 מטריק בע"מ, ח.פ. 514963982

באמצעות רונית בר

העוררת:

נ ג ד

רשות המסים

המשיבה:

באמצעות היחידה לטיפול במענק השתתפות בהוצאות קבועות

רחוב בן גוריון 38 רמת גן

מייל: corona.ararim@taxes.gov.il

החלטה

רקע

1. העוררת עוסקת בשירותי מדידה בעיקר בתחום התעופה, וכן מוכרת מכשירי מדידה. העוררת הגישה בקשות למענק לתקופות הזכאות מרץ-אפריל ונובמבר-דצמבר 2020, בהתאם להחלטת הממשלה מס' 5015 (מיום 24.4.2020; להלן – **החלטת הממשלה**), ובהתאם לחוק התכנית לסיוע כלכלי (נגיף הקורונה החדש) (הוראת שעה), התש"ף-2020 (להלן – **החוק או חוק התוכנית לסיוע כלכלי**). בגין הבקשה לתקופת הזכאות מרץ-אפריל 2020 אושר לעוררת מענק בסך של 181,037.45 ש"ח, תוך שמחזור עסקאות הבסיס חושב על פי ממוצע שנת 2019 בהינתן תנודתיות בדוחות ה-ESNA של העוררת. הבקשה לתקופת הזכאות נובמבר-דצמבר 2020 – נדחתה, בטענה שההכנסות הן תנודתיות והירידה במחזורים אינה נובעת מהקורונה.

2. העוררת הגישה השגות על החלטות אלו. באשר לתקופת מרץ-אפריל 2020, טענה העוררת כי לא היה מקום לקבוע את מחזור הבסיס כממוצע ההכנסות לשנת 2019 (וכן העלתה טענה נוספת לעניין גובה התשומות בשנת 2019). השגת העוררת לתקופת הזכאות מרץ-אפריל 2020 נדחתה, משנמצא כי דוחות ה-ESNA של העוררת מעלים ממצא מובהק לפיו קיימת תנודתיות במחזורי שנת 2019. כך, קיימים מחזורי עסקאות נמוכים טרם התפשטות מגפת הקורונה, וכך גם בשנת 2020, כאשר מחזור העסקאות בשנת 2020 אף גבוה ממחזור העסקאות בשנת 2019. כמו כן נדחתה ההשגה לתקופת הזכאות נובמבר-דצמבר 2020 מטעמים דומים, בהחלטה שניתנה מאוחר יותר (בנוסח שונה).

3. כנגד החלטות אלו הגישה העוררת את העררים שלפנינו. תחילה הוגש הערר לתקופת הזכאות מרץ-אפריל 2020 (ערר 1826-21; להלן – **הערר הראשון**), ובהמשך הוגש ערר

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

לתקופת הזכאות נובמבר-דצמבר (21-2152; להלן – **הערר השני**) והוסכם כי הם יידונו במשותף על סמך הטענות שהצדדים כבר הציגו לוועדה.

טענות הצדדים

4. העוררת טענה כי היה מקום לקבל את השגתה ולו מן הטעם שהמשיבה השתתתה שיהוי ניכר במתן החלטה.

5. עוד נטען כי קיימת ירידת מחזורים בין תקופת הבסיס לתקופת הזכאות, ודי בכך כדי להוכיח כי מתקיים קשר סיבתי נדרש להתפשטות מגפת הקורונה כאשר על משיבה מוטל "נטל הוכחת הספק". היינו, על המשיבה להוכיח ירידת מחזורים מובהקת בין תקופת הבסיס לתקופת התפשטות מגפת הקורונה, שרק אז עובר נטל ההוכחה לעוררת להוכיח קיום קשר סיבתי בין ירידת המחזורים להתפשטות מגפת הקורונה.

6. עוד נטען כי יש לקחת בחשבון את העובדה שהעוררת רכשה בחודש דצמבר בשנת 2018 את פעילות חברת רם רובוטיקס, דבר שתורם לגידול במחזורי העסקאות בשנת 2019 כאשר הצפי היה לגידול נוסף בשנת 2020. לטענת העוררת, במהלך שנת 2019 נעשו פעולות של "הסתגלות" לעסקת רם רובוטיקס. העוררת הבהירה כי התנודתיות בהכנסותיה נובעת מהעובדה שעסקאות המכירה של מכשירי המדידה הן עסקאות בודדות בתדירות משתנה ובעלות ערך גבוה. כמו כן, עמדה העוררת על כך שחלה ירידה בהיקפי הפעילות שלה, הן במכירת מכשירי מדידה, והן במתן שירותי מדידה. העוררת הציעה ליישם לגביה את הנוסחה הקבועה בהחלטת ממשלה, או לחלופין לחשב את מחזור הבסיס שלה על פי ממוצע המחזורים לשנת 2019 תוך נטרול תקופת ינואר-פברואר לשנת 2019, שבה חלה הסתגלות לעסקת הרכישה של רם רובוטיקס (ולחלן נעמוד בפירוט על ההבדלים בין ההצעות השונות שהעלתה העוררת בהקשר זה בערר הראשון ובערר השני).

7. יוער כי בכתב הערר, עמדה העוררת על כך שהמשיבה טענה בחישוב התשומות שלה לשנת 2019, שכן חישה את המענק לפי התשומות שדווחו למע"מ בשנת 2019, ואולם לא קיזזה מהתשומות את תשומות הציוד, כנדרש.

8. בתשובתה לערר, המשיבה שבה ועמדה על התנודתיות בהכנסות העוררת, וטענה כי העוררת לא הוכיחה שהייתה לה ציפיה שמחזור ההכנסות בתקופת הבסיס יחזור על עצמו בתקופת הזכאות. המשיבה העירה כי הטענות לגבי הסתגלות החברה לעסקת רם רובוטיקס נטענו בעלמא, וכי החישובים שהוצעו בקשר לכך אינם מבוססים ואף אינם קוהרנטיים. ראשית, נטען כי אין בסיס לטענה שיש לערוך את חישוב הממוצע דווקא החל מחודש מרץ 2019, ושנית, על רקע הטענה כי ההסתגלות אורכת כ-10 חודשים, הדגישה המשיבה שגם בנובמבר-דצמבר 2019, כמעט שנה לאחר עסקת רם רובוטיקס, הכנסות החברה היו נמוכות. לגבי האיחור במתן החלטה בהשגה, טענה המשיבה כי הוראת החוק נושאת אופי

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

מדריך ומנחה ולא מחייב, ואין מקום לקבל את הערר מטעם זה בלבד. יוער כי המשיבה לא התייחסה בכתב התשובה להערת העוררת בנושא חישוב התשומות.

9. העוררת התבקשה להגיב לכתב הערר ולהבהיר על מה מבוססת ההצעה לחישוב מחזור הבסיס. העוררת הדגישה כי מדובר בפעילות חדשה שנרכשה בחודש דצמבר 2018, שהעלתה את מחזור ההכנסות של החברה באופן דרמטי, ואולם עליה זו לא אירעה בן לילה ונדרשו מספר חודשים להתבססותה. בהמשך, מסרה העוררת לבקשת ועדת הערר הבהרות נוספות לגבי תחומי הפעילות שלה, לגבי ההכנסות שהיו לה בכל אחד מתחומי הפעילות בפירוט חודשי בשנים 2019-2020, וכן לגבי השפעת נגיף הקורונה על כל אחד מהתחומים.

10. בדיון שהתקיים באמצעים טכנולוגיים, נדונה השאלה מה היו הטעמים לירידה שחלה במחזורי ההכנסות של העוררת, ועל כך נרחיב להלן. בתום הדיון ניתנה לעוררת הזדמנות למסור השלמת טיעון לעניין הקשר הסיבתי.

דיון והכרעה

11. לאחר ששמענו את טענות הצדדים, באנו לכלל מסקנה כי דין הערר להתקבל באופן חלקי, באופן כזה שהמענק לתקופת הזכאות מרץ-אפריל 2020 בלבד יוגדל, וזאת על בסיס חישוב חלופי לתקופת הבסיס, כפי שיובהר להלן.

רקע נורמטיבי – דרישת הקשר הסיבתי

12. החלטת הממשלה וחוק התוכנית לסיוע כלכלי מורים על מתן מענקים לעסקים שנפגעו בתקופת ההתפשטות של נגיף הקורונה, וזאת מתוך מטרה לסייע לעסקים שנפגעו כתוצאה מהתפשטות הנגיף. בהתאם להחלטת הממשלה ולחוק, התנאי הבסיסי למתן המענק הוא כי חלה בעסק ירידת מחזור, בהשוואה בין תקופת הזכאות לבין החודשים המקבילים בשנת 2019, בשיעור שנקבע (בענייננו – 25%). עם זאת, המענק ניתן רק במקרים שבהם **"ירידת מחזור העסקאות בתקופת המענק נגרמה כתוצאה מההשפעה הכלכלית של התפשטות נגיף covid-19"**, כלומר – רק אם קיים קשר סיבתי בין ירידת המחזורים ובין התפשטות נגיף הקורונה (ראו סעיף 8(3) לחוק; סעיף 1(ג) להחלטת הממשלה).

13. בהחלטת הממשלה ובחוק לא נקבע כי עוסק המבקש מענק מחויב להוכיח את הקשר הסיבתי באופן פוזיטיבי. על רקע הפגיעה הכלכלית הנרחבת שנבעה מהתפשטות הנגיף, ביקשה הממשלה לפשט את הליכי מתן המענק, ולא העמידה בפני מבקשי המענק דרישה להצגת מסמכים או ראיות אחרות המוכיחות את קיומו של הקשר הסיבתי. כפי שנקבע בעבר בהקשר זה, ניתן לומר כי יש מעין הנחת מוצא עובדתית לפיה במקום שקיימת ירידת מחזורים, קיים גם קשר סיבתי להתפשטות נגיף הקורונה. יחד עם זאת, במקרים שבהם רשות המסים מצביעה על ממצאים עובדיים מהימנים המעמידים בספק את קיומו של

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

קשר סיבתי, נטל ההוכחה מוטל על העוסק, ועליו להבהיר את הקשר בין ירידת המחזורים ובין התפשטות נגיף הקורונה (ראו עמ"נ 27710-06-21 ב.ג. בטחון הצפון אבטחת מוסדות, לוי טיולים ומתן שירותי רפואה נ' רשות המסים בישראל (ניתן ביום 3.1.2022); להלן – עניין ב.ג. בטחון), פסקה 53 (להחלטה).

14. בעניין ב.ג. בטחון ובפסיקות קודמות של ועדות הערר הוזכרו ממצאים שונים שהוכרו ככאלו שמעבירים את לעורר הנטל הראייתי להוכחת קיומו של הקשר הסיבתי. בין היתר נקבע כי העורר נדרש להוכיח את הסיבה לירידת המחזורים כאשר חלה ירידה בהיקף ההכנסות שלו עוד לפני משבר הקורונה (עניין ב.ג. בטחון, פסקה 53 להחלטה; וראו לדוגמה ערר 1101-21 זידאן מוחמד נ' רשות המסים (ניתן ביום 5.5.2021), ערר 1133-21 מאסטר בן בע"מ נ' רשות המסים (ניתן ביום 19.5.2021), ערר 1088-21 ש. שג רפאלו (ניהול מותג) נ' רשות המסים (ניתן ביום 3.6.2021), ערר 1887-21 וולו מדיה בע"מ נ' רשות המסים (ניתן ביום 11.11.2021)), או ירידה בהיקף הפרויקטים שלו (ערר 1059-21 א.ש.ת. עבודות קבלנות בניה בע"מ נ' רשות המסים (ניתן ביום 12.8.2021)), כמו גם במצבים נוספים (לפירוט אודות הנסיבות המצדיקות העברת הנטל לעורר, ראו ערר 1740-21 דורון אוסט נ' רשות המסים (ניתן ביום 21.12.2021); להלן – עניין דורון אוסט).

15. כמו כן, עמדו ועדות הערר בעבר על ההשלכות של מחזורי הכנסות תנודתיים, ונקבע כי ככלל, במקרים כאלו יש הצדקה לחשב את ההכנסות בתקופת הבסיס לפי ממוצע ההכנסות השנתי (ראו ערר 1277-21 נורט' סטאר טכנולוגיות בע"מ נ' רשות המסים (ניתן ביום 14.10.2021)).

חישוב תקופת הבסיס

16. כאמור, העוררת קיבלה מענק לתקופת הזכאות מרץ-אפריל 2020, לנוכח הירידה המשמעותית שחלה במחזורי ההכנסות שלה. עם זאת, נמצא כי גובה ההכנסות בתקופת הבסיס הוא פועל יוצא של תנודתיות משמעותית, ולפיכך, תקופת הבסיס חושבה לפי ממוצע ההכנסות בשנת 2019. על בסיס אותו חישוב, נמצא כי העוררת אינה זכאית למענק בתקופת הזכאות נובמבר-דצמבר 2020.

17. ראשית, ביקשה העוררת לקבוע כי המענק יחושב לפי הוראות החוק, ללא שינוי ערכי תקופת הבסיס, ואולם העוררת לא הציגה הצדקה של ממש לכך. העוררת עצמה הכירה בכתב הערר בתנודתיות בהכנסותיה, ומובן כי במקרה כזה יש הצדקה לקבוע תקופת בסיס חלופית על פי ממוצע ההכנסות בשנת 2019. כפי שציינה המשיבה, טענותיה של העוררת בהקשר זה נאמרו בשפה רפה, ולא בכדי. התנודתיות בהכנסות העוררת היא יוצאת דופן, גם לפי הפרספקטיבה הדו חודשית שהציעה העוררת. אם מתעלמים מהנתון החרגה בחודשים ינואר-פברואר 2019 (ובכך נעסוק להלן), מחזורי ההכנסות הדו חודשיים נעים על

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

פני טווח גדול, בין כ-1 מיליון ש"ח בתקופה אחת לבין כ-2.9 מיליון ₪ בתקופה אחרת. כפי שהבהירה העוררת, תנודות אלו הן פועל יוצא של מועדי ההשלמה של עסקאות מכירת מכשירי מדידה. אין סיבה לצפות שהכנסות בתקופת הבסיס יחזרו על עצמן דווקא כפי שהיו בתקופה המקבילה ב-2019, וחישוב ממוצע הוא מתבקש.

18. לפיכך, ראינו לנכון לדון בעיקר בהצעתה החלופית של העוררת, לערוך שינוי בתחשיב החלופי של תקופת הבסיס ובתקופות שבהן ייערך הממוצע. בערר הראשון, לתקופת הזכאות מרץ-אפריל 2020, ביקשה העוררת לחשב את תקופת הבסיס לפי ממוצע ההכנסות בחודשים מרץ 2019 עד דצמבר 2019, וזאת על רקע "תקופת ההבשלה" הנדרשת לצורך גילום הפוטנציאל של עסקת רם רובטיקס. לצד זאת, תחשיב זה אינו מסייע לעוררת בתקופת הזכאות נובמבר-דצמבר 2020, ובערר השני היא הצביעה על חישוב חלופי אחר – חישוב לפי ממוצע ההכנסות מחודש נובמבר 2019 עד פברואר 2020 (אשר ביחס אליו קיימת זכאות למענק).

19. ברי כי לא ניתן לקבל את טענותיה החלופיות של העוררת. העוררת טענה כי המשיבה "בוחרת בפינצטה" את החודשים המתאימים לה להשוואה, ואולם את אותה טענה בדיוק יש להפנות כלפי העוררת. עם זאת, העוררת הזכירה בטיעוניה תקופות שונות לגבי זמן "הסתגלות" של החברה למיצוי הפוטנציאל מעסקת רם רובטיקס. כך, בערר הראשון נטען כי יש להתחיל את חישוב הממוצע מחודש מרץ 2019, בדיון נטען כי תקופת ההסתגלות ארכה בערך 6 חודשים, ובערר השני נטען כי כל ההכנסות עד חודש אוקטובר 2019 מהוות תקופת ההסתגלות.

20. על רקע הטענות החלופיות של העוררת, מובנת טענת המשיבה כי הטענות לגבי משך תקופת ההסתגלות לא הוכחו. אין צורך לומר כי נדרש אמת מידה אחידה לחישוב תקופת הבסיס, וביחס אליה יש לחשב את הזכאות למענק בשתי תקופות הזכאות, תהא התוצאה אשר תהא.

21. יחד עם זאת, עיון בנתונים שהציגה העוררת תומך בטענה לפיה חל שינוי בהכנסות מחודש מרץ 2019 ואילך. כפי שהובהר בדיון, עסקת רם רובטיקס הגדילה את ההכנסות של העוררת ממכירת מכשירי מדידה. לפי הנתונים שהציגה העוררת לעניין ההכנסות ממכירת מכשירי מדידה, ניתן לראות נתוני הכנסות נמוכים בחודשים ינואר-פברואר 2019, ולאחר מכן מחודש מרץ ואילך – זינוק בהכנסות באפיק זה; הגם שההכנסות הן תנודתיות ולא יציבות, השינוי בסדר הגודל של ההכנסה חל בחודש מרץ 2019 ואילך. לכן לטעמנו, ניתן לקבל את הטענה של העוררת כפי שהועלתה בערר הראשון, ולקבוע כי תקופת הבסיס תחושב לפי ממוצע ההכנסות בחודשים מרץ 2019 עד דצמבר 2019.

22. משמעות הדברים היא כי לעניין תקופת הזכאות מרץ-אפריל 2020, יש להגדיל את המענק שהעוררת זכאית לו. בהתאם לחישוב שערכה העוררת, המענק לפי חישוב זה צריך להיות

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

בגובה 222,030 ש"ח (העוררת כבר קיבלה מענק בסך 181,093 ש"ח, ולפיכך על המשיבה להשלים לה סך של 40,993 ש"ח). עם זאת, עריכת חישוב דומה בתקופת הזכאות נובמבר-דצמבר 2020 אינה משנה את התוצאה – ירידת המחזורים של העוררת בהשוואה למחזור הבסיס החלופי היא בשיעור נמוך מהשיעור שנקבע בחוק (ירידה של כ-23% בלבד).

23. כאן המקום להעיר כי מקובלת עלינו טענת העוררת לעניין חישוב התשומות שלה – טענה שהמשיבה בחרה שלא להתייחס אליה. דיווחי המע"מ של העוררת לשנת 2019 מראים שחלק מהתשומות הן תשומות ציוד, שאין להכלילן בחישוב המענק. הפחתת התשומות מגדילה את מקדם ההשתתפות בהוצאות הקבועות, ובענייננו – העוררת זכאית למקדם מקסימלי בשיעור 0.3. חישוב המענק באופן שהציעה העוררת כמפורט לעיל כולל גם את השינוי הנדרש בחישוב התשומות.

ממצאים נוספים לגבי הקשר הסיבתי

24. במהלך הדיון בערר, התמקדה העוררת בניסיון להצביע על ממצאים המוכיחים את הקשר הסיבתי, ואילו המשיבה ביקשה להפריך את הממצאים הללו. בה בעת, העירה ב"כ העוררת אודות השלכות האיחור במתן ההחלטה בהשגה, וטענה כי נטל הוכחה המוטל עליה להוכחת הקשר הסיבתי צריך להיות מופחת.

25. כך, הוסבר בדיון כי ההכנסות ממכירת מכשירי מדידה (שזהו אפיק ההכנסה העיקרי של העוררת ובו חלה עיקר ירידת המחזורים) מתקבלות רק לאחר התקנת המכשיר וביצוע כיוול באתר הלקוח – כחודש וחצי כשמדובר במכשיר קטן, וכ-4-5 חודשים כשמדובר במכונה גדולה. על רקע זה, עלתה השאלה כיצד יכלה מגפת הקורונה להשפיע על הכנסותיה ממכירת מכשירי מדידה בתקופת הזכאות מרץ-אפריל 2020 – כאשר ממילא ההכנסות בתקופה זו אמורות לנבוע ממכירה בחודשים קודמים.

26. העוררת הודתה כי הירידה בהכנסותיה ממכירת מכשירי מדידה אכן אמורה להתרחש תקופה מסוימת לאחר הסגר, אם כי טענה כי בחודשים מרץ-אפריל 2020, לא הצליחה להשלים את ההתקנה של המכשירים שסופקו ולקבל את התמורה בגינם, בשל אילוצים שנבעו במישרין ממגפת הקורונה. בהקשר זה הוזכרו קשיים בשחרור סחורה מהמכס, קשיים בהגעת טכנאים מחו"ל להתקנת המכשירים ומניעת כניסה של טכנאים לאתר הלקוח. מנגד, טענה המשיבה כי קשיים אלו לא הובילו לירידה בהכנסות העוררת, אלא לכל היותר לדחייה בהכנסות, כאשר יכולת הייצור והיקף ההזמנות בפועל לא נפגעו (וגם אם נפגעו בהמשך, לא ניתן להראות שהן נפגעו בתקופות הזכאות הרלוונטיות).

27. במבט כולל, ניתן לומר כי לגבי תקופות הזכאות הנדונות, העוררת התקשתה להציג ראיות קונקרטיות להוכחת הקשר הסיבתי. יחד עם זאת, העוררת כן הציגה הסברים כלליים בדבר

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

הגורמים לירידה בהכנסות והקשר שלהם לנגיף הקורונה. העוררת ציינה בדיון כי בשל מגפת הקורונה, היא לא יכלה לספק שירותי מזידה בחו"ל; אמנם רק חלק קטן מהכנסותיה מגיע ממדידות אלו, אך אגב כך נבצר ממנה לפגוש את הלקוחות הפוטנציאליים, ולא ניתן היה לקיים מפגשי שיווק למכירת מכשירי מזידה. העוררת הוסיפה כי מטעם זה הוציאה לחל"ת שני עובדי שיווק. בנוסף, הזכירה העוררת בכתב הערר את העובדה שלקוחותיה פועלים בעיקר בשוק התעופה, שנפגע משמעותית כתוצאה מהמגפה.

28. בנסיבות שנוצרו, מקובלת עלינו טענת העוררת כי אין להטיל עליה נטל כבד ברמה הראייתית, ואין לדרוש ממנה להסביר מהי הייתה השתלשלות העניינים המדויקת לגבי כל הכנסה והכנסה שנמנע ממנה לקבל. מלכתחילה, המשיבה טענה רק שקיימת תנודתיות, ושיש לערוך חישוב ממוצע, וכאמור לעיל, סברנו שנכון לקבל את אחת מהצעות העוררת לחישוב חלופי. לצורך קבלת טענות העוררת לעניין החישוב החלופי, אין צורך לשוב ולבחון מן היסוד כיצד בדיוק נפגעה העוררת כתוצאה מהקורונה. לטעמנו, די בכך שהעוררת מציגה הסבר קוהרנטי לפגיעה בהכנסותיה באופן כללי – על רקע הפגיעה בענף ובשים לב לקשיים המעשיים שבהם היא נתקלה.

29. כמו כן, מקובלת עלינו טענת העוררת כי האיחור בקבלת החלטה בהשגה מחזק את עמדתה בקשר להוכחת הקשר היסבתי. **בעניין ב.ג. בטחון**, דן בית המשפט המחוזי בשאלת ההשלכות של איחור בהחלטה בהשגה, והוחלט לקבל את הערר מטעם זה, לצד טעם מרכזי אחר שנדון בהחלטה בשים לב לנסיבות. ועדות הערר עמדו בעבר על כך שאיחור בהחלטה בהשגה מהווה שיקול בביקורת השיפוטית על סבירות ההחלטה (ראו ערר 1007-20 **אבנר נוקראי ייעוץ חשבונאי בע"מ נ' רשות המסים** (ניתן ביום 28.4.2021); ערר 1795-21 **חיים ישראלי ובניו בע"מ נ' רשות המסים** (ניתן ביום 18.1.2022; להלן – **עניין חיים ישראלי**); בערר 1947-21 **סנסה ייצור נייר בע"מ נ' רשות המסים** (ניתן ביום 2.2.2022; להלן – **עניין סנסה**)). בנוסף, בעבר עמדנו על כך שלאיחור בהחלטה בהשגה עשויה להיות משמעות במיוחד במקרים שבהם הממצאים העובדתיים בשאלת הקשר הסיבתי אינם מובהקים דיים (ראו **עניין חיים ישראלי**, פסקאות 49-54; **עניין סנסה**, פסקאות 38-41). נציין כי כפי שהעירה ועדת הערר בכמה מקרים בעבר, איחור בהחלטה בהשגה עשוי להשפיע גם על ההחלטה בעניין פסיקת ההוצאות בהליך (ראו למשל ערר 2133-21 **אדיר מילר בע"מ נ' רשות המסים** (ניתן ביום 15.2.2022)).

30. בענייננו, איחורה המשיבה איחור ניכר בהחלטה בהשגה לתקופת הזכאות מרץ-אפריל 2020 – בהתאם להחלטת הממשלה, ההחלטה בהשגה הייתה אמורה להתקבל בתוך 180 ימים, והיא התקבלה בתוך 333 ימים (לשלמות התמונה יוער כי בתקופת הזכאות נובמבר-דצמבר 2020 התקבלה ההחלטה במועד).

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

31. על רקע האיחור בשלב ההשגה, ובשים לב למכלול הנסיבות, לא ראינו לנכון לדרוש מהעוררת הסברים נוספים מעבר לאלו שכבר נמסרו. כפי שהזכרנו לעיל, מלכתחילה לא עלה ספק של ממש לגבי הקשר הסיבתי בכללותו (אלא בהקשר של התנודתיות בתקופת הבסיס). החישוב החלופי שנקבע לעיל בנוגע לתקופת הבסיס הוא ממילא נכון יותר, ללא קשר להיבטים הראייתיים שעלו בדיון. בשים לב לאיחור במתן ההחלטה בהשגה, די לנו בהסברים הכלליים שמסרה העוררת על מנת להצדיק את מתן המענק ואת הגדלתו בהתאם להחלטה זו.

סיכום

32. החלטנו לקבל באופן חלקי את הערר הראשון, הנוגע לתקופת הזכאות מרץ-אפריל 2020, כך שהמענק יוגדל בסך של 40,993 ש"ח, בהתאם לחישוב החלופי של תקופת הבסיס. הגם שמדובר במענק שניתן מכוח החלטת הממשלה, אנו קובעים כי סכום זה ישא הפרשי ריבית והצמדה כאמור בסעיף 17 לחוק.

33. לצד זאת, אנו דוחים את הערר לתקופת הזכאות נובמבר-דצמבר 2020, על יסוד אותו חישוב חלופי של תקופת הבסיס.

34. נוכח האיחור הניכר במתן החלטה בהשגה בעניינה של העוררת לתקופת הזכאות מרץ-אפריל 2020, ולנוכח התוצאה אליה הגענו בנוגע לתקופת זכאות זו, אנו קובעים כי המשיבה תישא בהוצאות העוררת בסך של 2,000 ש"ח.

זכות ערעור בפני בית המשפט המחוזי, בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים, בתוך 45 יום.

ניתנה היום, כ"ג אדר א' תשפ"ב, 24/02/2022, בהעדר הצדדים.

2152-21, 1826-21

צבי פרלמוטר, רו"ח
נציג ציבור

ערן עסיס, עו"ד
יו"ר הועדה